

Vertikalni mestni prostor

V tokratni številki revije *Urbani izziv* bo mestni prostor predstavljen prek krize »arhitekturne kulture«, tranzicije, odprtosti, javne participacije, urbane prenov in družbene segregacije.

Michael W. Mehaffy in Tigran Haas v prvem članku izhajata iz spoznanja, da se strokovnjaki s področja okoljskega načrtovanja soočajo z nezavidljivimi in s strah vzbujajočimi izzivi: razdrobljena gradnja, tratenje in izčrpavanje virov, ogrožanje zdravja in dobrega počutja, ekološka škoda, za povrh pa še sedanja gospodarska kriza, povezana z napakami v grajenem okolju. Avtorja menita, da bi se morali strokovnjaki naučiti kritizirati napačne rabe neproduktivnih oblik razmišljanja in tudi, kako shajati brez njih. V drugem članku se Jasna Stefanovska in Janez Koželj ukvarjata s težavami tranzicijskega razvoja makedonskega glavnega mesta. Kriza, ki je zajela Skopje, je po njunem mnenju povzročila slabšo kakovost grajenega okolja in ustvarila plodna tla za špekulativno gradnjo, zaradi česar urbanistično načrtovanje ne more več delovati kot orodje nadzora in razvoja, katerega glavni cilj je varovati in spodbujati javne interese. Avtorica tretjega članka, Lilijana Jankovič Grobelšek, meni, da lahko za javnost odprt zasebni prostor v večji meri kot zdaj prinese dopolnitev in obogatitev omrežja mestnega javnega prostora, s čimer bi imel pomembnejši vpliv na zagotavljanje kakovosti bivanja in zdravja ljudi. Prvi pogoj za to naj bi bila dobro lastniško in fizično urejeno omrežje javnega prostora, na katero se navezujejo za javnost odprti zasebni prostori, prvi korak k temu pa opredelitev teh prostorov kot posebne kategorije prostora, ki jo je mogoče uvajati v urbanistično prakso na lokalni ravni. Igor Bizjak v četrtem članku preučuje mogočo povezavo med javno participacijo, ki je ena od oblik sodelovanja oziroma udeleževanja javnosti v postopkih prostorskega načrtovanja, in informacijskimi tehnologijami. Ugotavlja, da so orodja spleta 2.0 zelo uporabna za vključevanje javnosti v procese prostorskega načrtovanja, vendar pa zahtevajo veliko predpriprav in dobro tehnično osnovo. V petem članku Daniel Chi Wing Ho s soavtorji izhaja iz spoznanj, da je pomanjkanje prave kulture skrbi za stavbe v večini razvitih mest pripeljalo do resnih težav zaradi propadanja mestnih predelov, kar ogroža zdravje in varnost mestnih skupnosti. Nujen odziv na to je urbana prenova. Vendar če želimo imeti trajnostno strategijo urbane prenov, je po njihovem mnenju treba najti ravnotežje med interesi različnih deležnikov, kar pa je v večini primerov zelo težko doseči. V zadnjem članku so predstavljene ruralno-urbane migracije oziroma preseljevanje ljudi s podeželja v mesta. Arun Kumar Acharya in Manuel R. Barragán Codina na primeru mesta Monterrey v Mehiki ugotavljata, da imajo migranti, ki prispejo v to velemesto, težave s prilagajanjem mestnemu okolju, zato se sami družbeno izolirajo in segregirajo, saj se bojijo (kulturne in rasne) diskriminacije in nasilja.

Pred vami je torej nova številka revije *Urbani izziv* z zelo zanimivimi, privlačnimi in aktualnimi temami raznolikega mestnega prostora. Želim vam veliko bralnih izzivov!

Boštjan Kerbler